

3. Новікова М. М. Технологія управління персоналом: теоретичні та методичні аспекти: монографія / Новікова М. М., Мажник Л. О. Харків : ХНАМГ, 2012. 215 с.

4. Сьюзен Фаулер Почемуони не работают? Новый взгляд на мотивацию сотрудников Киев : Альпинапаблишер, 2019. 190 с.

5. Технології управління персоналом: монографія/ Гаврик О.А., Довгань Л.Є., Крейди І.М.,Семенченко Н.В. Київ: НТУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», 2017. 528 с.

6. Щекин Г. Система управлениячеловеческими ресурсами :монография. Москва : Персонал, 2009. 1472 с.

Немченко Т. Б.

кандидат філософських наук, доцент

Немченко Т. А., асистент

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПОДОЛАННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

В умовах поглиблення економічної нестабільності та постійно загостреної політичної кризи в Україні особливого значення набувають ті наукові дослідження, що безпосередньо впливають на темпи і ефективність економічного розвитку держави, є визначальними факторами стабільного економічного зростання, політичної консолідації в суспільстві, подолання суперечностей і ризиків, обумовлених відсутністю єдності поглядів щодо перспектив та спрямувань національного оздоровлення суспільства, його очищення від таких негативних явищ як корупція, правовий нігілізм, тінізація економіки. Широко відомі дебати у політичних, бізнесових та наукових колах щодо ідей неолібералізму, державного втручання, жорсткого державного регулювання суспільного життя обумовлюють необхідність подальшого дослідження феномена соціальної відповідальності як детермінанти узгодженої партнерської поведінки основних суб'єктів діяльності в Україні – особистості, бізнесу та держави.

Соціальна відповідальність як об'єктивно необхідна реальність соціального буття стала об'єктом дослідження порівняно недавно. У другій половині ХХ ст., в умовах суттєвого загострення низки питань, обумовлених процесами підвищення ролі людського фактору у вирішенні фундаментальних проблем людства економічного, політичного, екологічного, соціального характеру.

Зарубіжні науковці, відповідаючи на запити існуючих економічних, політичних та військових систем, зосередили свою увагу на парадигмі

соціально відповідальної особистості. В основі їх теоретичних моделей була покладена відповідальна людина, що мала змогу вільного вибору серед існуючих можливостей, усвідомлювала наявність загроз та ризиків від прийнятого самостійно вибору, тобто сама проектувала свою долю.

З урахуванням кардинальних змін політичної, економічної та міжнародної ситуації в Україні в наукових колах відбулася переоцінка феномену соціальної відповідальності. Цьому сприяло декілька причин, а саме: необхідність виконання Глобального договору ООН – Україна, яке обумовило втілення в суспільне життя вимог міжнародного стандарту ISO-26000 «Керівництво з соціальної відповідальності»; беззаперечний позитивний досвід соціально відповідальної діяльності більшості західних держав Євросоюзу, нарешті, стійким зростанням негативних процесів в державі, обумовлених всеохоплюючою безвідповідальністю на всіх рівнях суспільства. Саме тому початок ХХІ сторіччя характеризується значною кількістю публікацій, присвячених уточненню дефініції «соціальна відповідальність», визначенню факторів та процесів, які суттєво чинять вплив а соціально відповідальну поведінку основних суб'єктів економічної та політичної діяльності.

Велике коло науковців, освітян, фахівців, які працювали у зазначеній проблематиці з метою виявлення та обґрунтування важелів та механізмів формування та розвитку системної відповідальності суспільства, держави, бізнесу та особистості[1,2,3,4].

Підсумком проведеного дослідження стало:

- оцінка за ступенем впливу соціальних інститутів на розвиток соціальної відповідальності особистості на основі ранжувань (серед них виявлено, що сім'я, неформальні групи, засоби масової інформації, система вищої освіти, трудовий колектив, підприємство, система середньої освіти, релігійні організації мають досягти високий та вагомий ступінь впливу);
- виявлення та оцінка факторів, які на той період сприяли розвитку соціальної відповідальності в Україні (серед найсприятливіших факторів відзначені соціальна відповідальність поведінки перших осіб держави, звітність, прозорість дій на всіх рівнях управління; культура виховання в сім'ї, школі ВНЗ; правова регламентація стимулювання і підтримки соціально відповідальної поведінки та її реалізація; впевненість у своєму майбутньому і майбутньому сім'ї);
- систематизація перешкод до становлення соціальної відповідальності особистості;
- систематизація та визначення вагомості перешкод до становлення соціальної відповідальності держави;
- систематизація перешкод до становлення соціальної відповідальності на рівні суспільства у цілому;
- оцінка вагомості спонукальних мотивів для ініціювання та розвитку соціальної відповідальності в Україні;
- оцінка вірогідних обставин для перетворення соціальної відповідальності в українському суспільстві у норму життя.

Як відомо, в умовах сьогодення українське суспільство переживає буремні роки, пов'язані із війною, реформами, розгулом корупції, розгортанням світової економічної кризи, спричиненої різноплановими чинниками, новими викликами історичного розвитку світової спільноти. В цьому середовищі роль соціальної відповідальності як детермінанти погашення кризових явищ у суспільстві посилюється і вимагає подальшого дослідження. Особливої значимості набувають ті висновки і пропозиції науковців, які спрямовані на посилення соціальної відповідальності (експерти виділяють ті, що сформувалися всередині соціокультурної системи: менталітет народу освіта, виховання, поведінка лідерів та дія засобів масової інформації).

Розумінню значимості соціальної відповідальності особистості допомагає пізнання структури особистості, виявлення її специфіки в сучасних умовах розвитку суспільства, оскільки саме вони умови, швидко змінюються та наповнюються новим змістом.

В умовах підвищеної напруги в суспільстві, загострення кризових явищ, формування та підвищення рівня соціальної відповідальності особистості перетворюється на дієвий інструмент подолання таких ментальних якостей працівників як правовий нігілізм; намагання без трудових зусиль досягти винагороди; звички працювати «аби як»; невміння цінити робочий час та інше. Шляхами подолання названих перешкод у формуванні високовідповідальної поведінки особистості є високий заробіток, перспективна кар'єра, наявність умов для підвищення кваліфікації, закордонні відрядження, повноцінна відпустка та інше, тобто все те, що формує якість життя особистості.

Соціальна відповідальність, як обов'язковий елемент бізнесу, надає наступні переваги: покращення фінансових показників, які стають об'єктом уваги перш за все, інвесторів, оптимізація та скорочення операційних витрат, що позитивно впливає на прибутковість; зростання обсягів реалізації, збільшення частки ринку, що підвищує конкурентоздатність; удосконалення іміджу та регуляції бренду, що покращує позицію на ринку; зниження плинності кадрів та підвищення мотивації співробітників, в тому числі і їх особистої соціальної відповідальності; зменшення перевірок з боку державних контролюючих органів, що покращує бізнес-клімат в економіці.

Перешкодами до становлення соціальної відповідальності держави в Україні на сучасному етапі розвитку є: домінування особистих інтересів та лобіювання інтересів бізнес-структур в системі державного та регіонального управління; низький рівень духовно-моральної культури владної еліти; концептуальна несформованість і нереалізованість принципів соціальної держави; нерозвиненість системи громадського контролю над діяльністю органів влади; відсутність стимулів та регуляторів підвищення соціальної відповідальності бізнесу; нерозвиненість законодавчого та договірного регулювання соціальної відповідальності та інше.

Таким чином, розгляд феномену соціальної відповідальності у контексті детермінанти поведінки основних суб'єктів діяльності в Україні дозволяє зробити наступні висновки:

- реалізація концепції соціальної відповідальності забезпечить встановлення взаємовідповідальності особистості, бізнесу та держави, збалансувавши їх інтереси в єдиному соціально-економічному просторі;
- соціально-відповідальна поведінка особистості, бізнесу, держави допоможе Україні стати повноцінним учасником цивілізованого підприємницького середовища, включитися в процес глобалізації світової економіки;
- впровадження норм і правил цивілізованого бізнесу, втілення найкращих світових практик суспільного співіснування буде сприяти піднесенню національної економіки та подоланню системної кризи суспільного розвитку в Україні.

Література

1. Дейч М., Компанієць В. Чинники формування та стимулювання соціально відповідальної поведінки особистості, бізнесу, суспільства, держави в Україні. Вісник економічної науки України. 2013. № 2. С. 28-35
2. Амоша О. І., Шамілева Л. Л. Розвиток трудового потенціалу промисловості на засадах соціальної відповідальності: концептуальне та науково-методичне забезпечення. Вісник економічної науки України. 2016. №2. С. 3-8.
3. Добикіна О. К., Пономарьова В. А. Актуальність соціальної відповідальності бізнесу у формуванні трудового потенціалу. Научный вестник Донбасской государственной машиностроительной академии. 2016. № 3. С. 195-199.
4. Мельничук Д. П., Шпиталенко Г. А. Розвиток трудового потенціалу та соціальна відповідальність як функціонал-імперативи соціальної політики України. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 1. С. 74-79.

Новікова І. Е.

кандидат економічних наук, старший дослідник
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В ДОСЛІДНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Сьогодні дослідницькі університети стоять на передовому рубежі технологічного прогресу. Такі позиції пояснюються цінним науково-експериментальним досвідом та кращими інтелектуально-технічними можливостями щодо продукування та поглинання технологій. Університети, що створюють новітні технології є одними з найбільш інноваційно-розвинених осередків у світі. Давня традиція налагодження тісних партнерських зв'язків між приватними компаніями та мережею технологічно-оснащених дослідницьких університетів стала ключовим фактором інноваційного піднесення розвинених країн світу, зокрема США.